

S. Sayısı : 78

Türk ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası (1/640)

T. C.

Başvekâlet

10 - XI - 1936

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/3503

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türk ceza kanununun bazı maddelerinin tadiline dair Adliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 - XI - 1936 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

I. İnönü

Türk ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren projenin mucib sebepleri

Türk ceza kanununda ahiren yapılan ve 3038 sayı ile kanuniyet kesbeden tadilât sırasında bazı maddelerde yanlışlıklar vukua getirilmiş olduğu görülmüştür.

Kanunun hükümleri arasındaki intizam ve insicama müessir bulunan ve tatbikatta tereddüd ve ihtilâflara yol açabilecek olan bu yanlışlıkların düzeltilmesi için bazı maddelerin yeniden değiştirilmesine lüzum hâsıl olmuştur.

Kanunun umumî hükümlerine dahil bulunan 13 ncü maddesinde ağır hapis cezasının aşağı haddi bir sene ve yukarı haddi yirmi sene olarak gösterilmiş olduğu halde 429 ncü maddede ağır hapis cezasının başlangıcı altı ay olarak gösterildiği ve 448, 449 ncü maddelerdeki ağır hapis cezasının yukarı haddinin de yirmi seneyi geçmekte olduğu görülmüştür. Kanunun esasa taallük eden 13 ncü maddesi hükmü ile 448 ve 449 ncü maddeleri arasında bu suretle vukua getirilmiş olan rabitasızlık kanunumuzun mehazı olan İtalyan ceza kanununda olduğu gibi 13 ncü maddedeki ağır hapis cezasının yukarı haddi otuz seneye çıkarılmak suretile izale edilmiştir. Yine bu maddeye aykırı düşmemek, aynı zamanda suçun mahiyetile mütenasib olmak üzere 429 ncü maddedeki ağır hapis cezasının aşağı haddi bir seneye çıkarılmıştır.

İkinci kitabın beşinci babının ikinci faslına dahil 313 ncü maddenin birinci fıkrasında cürüm ikar için cemiyet teşkil edenler hakkında üç seneye kadar hapis cezası tayin edildiği halde ikinci fıkrasile cemiyete dahil olanlar için on sekiz seneye kadar hapis cezası konmuştur.

Suç ile ceza arasında âdil bir nisbet mevcud bulunmadığından ve esasen maddenin tadilden evvelki metninde de cemiyete dahil olanlar için mevzu ceza on sekiz aydan ibaret olduğundan ikinci fıkradaki (18 sene) yerine (18 ay) yazılarak madde düzeltilmiştir.

İkinci kitabın onuncu babının müşterek hükümlerine taallük eden sekizinci faslına dahil 524 ncü maddenin (haklarında ayrılık kararı verilmiş karı kocadan birinin diye yazılı bulunan bir numaralı bendindeki (verilmiş) kelimesi (verilmemiş) ve (. . . . . fail ile beraber bir dam altında yaşayan kardeşlerle) diye yazılı bulunan 3 numaralı bendinin ikinci fıkrasındaki (bir dam altında yaşayan) tabiri (bir dam altında yaşamayan) suretinde yazılarak maddede yapılan esaslı yanlışlıklar düzeltilmiştir.

3038 sayılı kanunla Türk ceza kanununun 69, 70, 71 ve 73 ncü maddelerinde tadilât yapılırken olduğu gibi bırakılan 72 ncü maddede hafif hapis cezasını müstelzim bir kaç filin faili olan kimse hakkında en ağırına müretteb ceza tayin edildikten sonra failin mahkûm olacağı ceza üç seneyi geç-

memek şartile sair cezalar mecmuunun yarısına müsavi bir müddetin daha ilâve olunacağı gösterilmiştir.

Hafif hapis cezalarını istilzam eden muhtelif suclara içtima kaidesinin tatbikında tavin olunacak cezaı değil de kanunda yazılı cezaya istinad olunması halinde bazan muhtelif kabahat fiilleri işleyen kimse hakkında içtima suretile verilecek cezanın yalnız bir kabahat suçunun failine verilecek cezadan daha az olması gibi kanun vazırının cevazvermeyeceği garib bir netice husule gelmektedir.

Halbuki bir neviden olan cezaların birleşmesi halinde kanunun ağır cezayı içtima esas tutmasındaki sebep o cezanın diğerinden fazla olmasından ileri gelmektedir. Böyle makus bir netice hâsıl olmaması için hafif hapis cezalarını müstelzim kabahatlerin birleşmesi halinde cezanın büyüklüğünü tayinde hâkimin vereceği cezanın esas tutulması maksadı daha sağlam bir surette temin edeceğinden 3038 sayılı kanunla 69 ncu maddede yapılan değişiklik ile mütenazır olmak üzere zikri geçen 72 nci madde de ona göre düzeltilmiştir.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 8
Esas No. 1/640

29 - I - 1937

Yüksek Reisliğe

Türk ceza kanununda son defa yapılan değişiklikler sırasında kısmen tabii neticesi olarak vukua gelmiş olan bazı yanlışlıkların düzeltilmesi hakkında Adliye vekilliğine hazırlanıp Yüksek Başvekâletin 6/3503 sayı ve 10 teşrinievvel 1936 tarihli tezkeresile gönderilen ve encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Adliye vekâleti Ceza işleri umum müdürü Haydar Naki Yücekök bulunduğu halde tetkik ve mütalea olundu.

Hükümetin tadel için gösterdiği mucib sebepler münakaşa edilerek teklif edilen maddelerin bir kısmı olduğu gibi, bir kısmı da değişiklik yapılmak suretile kabul edilmiştir. Bundan başka teklif haricinde encümenince de bazı maddeler üzerinde düzeltmeler yapılmıştır.

Değiştirilen her bir madde hakkındaki encümenin düşüncesi ve mucib sebepleri ayrı ayrı aşağıda gösterilmiştir:

Madde 5 : Bir yabancımm 6 nci maddenin birinci fıkrasındaki şartlar dahilinde yabancı memlekette işlediği bir cürümden dolayı Türk kanunlarına göre cezalandırılması için kendisinin Türkiyede bulunmuş olması kâfi görüldüğü halde bu maddede bir Türkün yabancı memlekette işlediği daha ağır bir cürümden dolayı Türk kanunlarına göre cezalandırılabilmesi için kendisinin Türkiyede bulunması kâfi görülmeyerek tutulmuş

olması şart konulmuştur. Böyle bir farkı istilzam edecek makul ve muhik bir sebep mevcud olmasın ve her iki madde arasındaki ahengi temin mülâhazasına binaen madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 13 : Hükümetin, bu maddenin tadili hakkında gösterdiği sebepler encümenimizce varid görülmüştür. Ancak 448 nci maddede yazılı cezanın yukarı haddi 21 ve 449 ncu maddedekinin ise 24 sene olup ceza kanununun diğer her hangi bir maddesinde bu miktardan fazla bir ceza bulunmadığı ve kanunumuzun mehazı olan İtalyan ceza kanununda da 24 sene olduğu cihetle muvakkat ağır hapis cezasının yukarı haddi 24 sene olarak tesbit edilmiştir.

Ayrıca bu madde ele alınmış iken 2 nci devreden 3 ncü devreye ve 3 ncü devreden 4 ncü devreye mahkûmun otomatik bir surette, yani bu devrelerdeki hal ve hareketi ne olursa olsun, geçmesi mevzu bahis olmadığını - her ne kadar 3038 numaralı kanun ile yapılmış olan tadelin esbabı mucibe lâyihasında yazılı olmakla beraber - kanun ifadesile tebarüz ettirmek faydalı olacağı düşünülmüş ve iyi hali görülenler kaydinin de maddeye ilâvesi ve maddede yazılı nizamnamenin cezaevleri nizamnamesi olduğunun da tasrihi encümenince kabul olunarak

madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 29 : Bu madde hakkındaki tadil encümen tarafından yapılmıştır. Bir gün hafif hapis veya bir lira hafif veya ağır para cezasını müstelzim olan bir fiilden maznun olan kimsenin yaşının küçük olması veya sair kanunî sebebler dolayısıyla cezası indirilmek lâzımgeldiği takdirde bir şey yapılamıyacaktır. Çünkü bir günden aşağı yani saat hesabına hafif hapis yoktur. Binaenaleyh ya cezayı tamamen iskat veya maznunu kanunî tenzilatından istifade ettirmemek icab etmektedir ki her iki şekilde mahzurludur. Bu mahzuru izale etmek üzere bu gibi ahvalde adli tevbih yapılması muvafık görülerek maddeye ona göre bir fıkra ilâve olunmuştur.

Madde 61, 64 ve 65 : 3038 numaralı kanun ile yapılan tadil neticesi müebbet sürgün cezası kanunî cezalar arasından çıkarılmış olmasına binaen encümen bu maddedeki müebbet sürgün cezası kayıtlarını da çıkarmıştır.

Bundan başka yine son tadilde ölüm ve müebbet ağır hapis cezalarına mahkûm olanların cezalarında yapılacak tenzilat ve bunların cürümlerine alakalı olanlara verilecek ceza miktarında fark gözetilmiş olduğundan ahengi temin için maddede bu noktadan da değişiklikler yapılmıştır.

Madde 62 : 13 ncü maddede yapılan değişiklikler neticesi muvakkat ağır hapis cezasının yukarı haddi 24 seneye çıkarılmış olduğundan müebbet ağır hapis cezasını müstelzim ahvalde ölüm cezasını müstelzim olan ahvalde verilecek olan 20 sene ağır haptisten daha ziyade bir ceza verilmek imkânı hâsıl olacak bir vaziyet hâdis olduğundan gerek bu ciheti düzeltmek gerek 61, 64 ve 65 nci maddelerde yapılan tashihlerle ahengi temin etmek noktasından bu maddede değişiklik yapılmıştır.

Madde 72 : Hükûmetin gösterdiği mucib sebebler varid görülerek bu madde teklif edildiği şekilde kabul edilmiştir.

Madde 94, 95 : 89 ncü maddeye nazaran sürgün ve para cezaları da tecil edilebilir. Bu cezalardan biri ile mahkûm olan kimsenin cezası tecil edilirse ileride ne gibi hallerde tecilin iptal edileceğine dair 95 ncü maddede hiç bir sarahat yoktur. Bu suretle işbu cezalardan dolayı vaki teciller adeta af mahiyetini almaktadır.

İşte bu noksanı ikmal ve aynı zamanda

maddenin esasen yanlış olan ibaresinin tashihi maksadıyla 95 ncü madde değiştirilmiş ve bu değişikliklikle uygun olmak üzere hâkim tarafından yapılacak ihtarın şekli bahsedilen 94 ncü madde de ona göre düzeltilmiştir.

Madde 220 : Bu maddede, hâkimin takdirine göre rüşvet veren hakkında hapis cezası veya para cezası verileceği gösterilmektedir. Halbuki iki taraflı bir suç olan rüşvet fiilinde rüşvet verenlerin vaziyeti de rüşvet olanlar kadar ağırdır. Esasen 1609 numaralı kanun bunlar hakkında da rüşvet alanlar gibi son tahkikatın açılması ile beraber tevkif kararı verilmesini ve muhakemelerinin mevkuften icrasını âmir bulunmaktadır. Bu itibarla maddedeki yalnız para cezası verilebileceğine dair olan kayıtlar bu hükümlerle ahenkli bulunmamaktadır. Bu ciheti nazara olan ve Devlet memurları bunlara kıyas edilmiş olan diğer kimseleri kanunen yapmağa memur oldukları şeyi yapmamak veya hud yapmamağa memur olduğu şeyi yapmak için rüşvet void, teklif veya ita ederek itma ve isfad eden kimseler hakkında da şedid ceza verilmesi lüzumuna kani olan encümen maddeyi ona göre düzeltilmiştir.

Madde 235 : Zabıta memurlarından veya sair memurlardan birinin vazifesini yaptığı sırada memuriyetine müteallik olan resen takibat icrasını müstelzim bir suça vâkıf olduğu halde aid olduğu daireyi haberdar etmemesi halinde bu fiilin cürüm veya kabahat olmasının bir tesiri olmaması lâzımgeldiğini ve kabahat efaalinin de bildirilmesi icab ettiğini nazara alan encümen maddeyi ona göre düzeltilmiş ve maddedeki resen tabirinden sonra mevcut resmen kelimesini lüzumsuz ve zaid görerek çıkarmıştır.

Bundan başka verilen cezanın maktu olup iki had arasında tesbit edilmemiş olması aid olduğu daireye haber verilmekte ihmal ve terahi edilen suçun ehemmiyetile mütenasib bir ceza imkânını vermeyen olmasına ve bu maddede derpiş edilen fiilin adli zabıta memurları tarafından irtikâbı keyfiyetinin daha ağır bir mahiyet gösterdiğine kani olarak ona göre maddeyi tesbit etmiştir.

Madde 313 : Bu madde hakkındaki Hükûmet teklifi esas itibarile şayanı kabul görülmüştür. Ancak bu maddede mevzu bahis edilen fiil ile tayin edilen ceza arasında bir nisbet olmadığını ve cürüm ikrarı için cemiyet teşkil eden kimselere

üç günden başlayan hapis cezası verilmesi doğru görülmemiş ve madde bu mülâhazaya göre yeni baştan ve mehazine uygun bir şekilde tanzim edilmiştir.

Madde 429 : Hükûmetin gösterdiği mucib sebebler varid görülmüş ve madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 524 : Gösterilen mucib sebebler varid görülerek Hükûmet teklifi aynen kabul olunmuştur.

3038 numaralı kanundaki muvakkat madde : Bu maddeye göre şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi hal ile geçirmiş olan mahkûmlardan Adliye vekilliğince tayin olunacak suç faillerinden yine Adliye vekâletince tesbit olunacak yaş, meslek, kabiliyet şartlarını haiz bulunanlar iş esası üzerine kurularak açılmış veya açılacak ceza evlerine sevkolunacaklar ve bu suretle sevkolunanlar mahkûmiyet müddetinin mecmuuna nisbetle geri kalan müddetleri bakımından 13 ncü maddede gösterilen usule göre hangi devreye dahil olmaları lâzımgelirse o devrede sayılarak bundan itibaren kanunun 3 ncü ve 4 ncü devrede bulunanlara bahsetmiş olduğu bütün hak ve imtiyazlardan istifade edecekler ve aynı zamanda 16 nci maddede yazılı meşrutana tahliyeden de müstefid olabileceklerdir. Ancak maddedeki ibarelerin bu maksadı vazih bir şekilde ifade edemediği ve bilhassa son cümlesindeki « bu madde » tabirinden maksad 16 nci madde olduğu anlaşılacağı cihetle madde ona göre düzeltilmiştir.

İşbu değişiklik ayrı bir kanun üzerinde yapılmış olmasına göre ayrı bir madde olarak tesbit edilmiş ve teklifi kanununun başlığı da ona göre yazılmıştır.

Suçluları tecziyede işlenen fiilin neticesinden ziyade failin kasdına ve ahlâkî redâetine

bakılması bu gün hemen bütün medenî memleketlerce kabul edilmiş bir esastır. Hatta ceza kanunlarını yeni baştan tanzim eden bir çok memleketlerde mükerrirler ve yeniden suç işlemeleri melhuz olanlar hakkında emniyet tedbirleri alınması esası dahi kabul olunmuştur.

Halbuki ceza kanunumuzun 63 ncü maddesi yukarı haddi bir seneden aşağı hapis veya ağır para cezasını müstelzim cürümlere teşebbüsün kanunda ayrıca sarahat olmadığı takdirde tecziye edilemeyeceğinden bahseylemektedir. Bu maddenin yukarıda arzedilen esaslara aykırılığını nazara alan ve istilzam ettiği ceza miktarı ne olursa olsun her hangi bir cürmü işlemeğe karar verip de onun icrasına başlamış olan bir kimsenin kendi elinde olmayan bazı mâni sebebler dolayısıyla o cürmün husule gelmemesi halinde ceza görmemesi için makul ve muhik bir sebebin mevcud olmadığına kail olan encümen bu maddenin ceza kanunumuzdan çıkarılmasına karar vermiştir.

Hükûmet teklifinin ikinci ve üçüncü maddeleri yalnız numaraları değiştirilmek suretile aynen kabul olunmuştur.

Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Çorum	Erzurum	Trabzon
Münir Çağal	Fuad Sirmen	R. Karadeniz
	Balıkesir	Antalya
H. Ferid Perker	O. Niyazi Burcu	Numan
Kocaeli	Ankara	Konya
Salâh Yargı	Mümtaz Ökmen	A. Rıza Türel
Bursa	Kayseri	Erzurum
Atıf Akgüç	R. Özsoy	A. Fırat
Manisa		Bursa
Refik İnce	Dr. Ş. Şenozan	S. F. Talay
Urfa		
	Fuad Gökbudak	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türk ceza kanununun bazı maddelerini
değiştiren kanun lâyihası*

BİRİNCİ MADDE — Türk ceza kanununun numaraları aşağıda yazılı (5) maddesi değiştirilmiştir:

Madde 13 : Ağır hapis cezası müebbed veya muvakkattir. Müebbed, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat, bir seneden otuz seneye kadardır. Bu ceza aşağıda yazılı şekiller dahilinde dört devrede çektirilir:

a - Mahkûmlar, birinci devrede cezasının yirmide birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet bir aydan aşağı ve altı aydan yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, nizamname mucibince inzibati mahiyette olmak üzere her defasında on beş günü geçmemek kaydıla aynı suretle hücreye konulabilir.

b - Mahkûm, ikinci devrede yalnız geceleri tecrid edilir. Bu devre, mahkûm mevkuf kalmışsa, bu müddet ile hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geri kalan müddetin altıda birini teşkil eder.

c - Üçüncü devrede bulunan mahkûmlar geceleri tecrid de edilmeyebilirler.

Bu devrede geçen her üç gün, dört gün mahkûmiyete karşılık olarak hesap edilir.

Bu devre müddeti mevkufiyet müddetile birinci ve ikinci devrelerde geçen müddetler tenzil edildikten sonra geri kalan cezanın üçte biri kadardır.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Ceza kanununun bazı maddelerile 3038 numaralı
kanundaki muvakkat maddeyi değiştiren kanun
lâyihası*

MADDE 1 — Ceza kanununun numaraları aşağıda yazılı (15) maddesi değiştirilmiştir:

Madde 5 — Bir Türk dördüncü maddede yazılı cürümlerden başka, Türk kanunlarına göre aşağı haddi üç seneden eksik olmayan şahsî nürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim cürmü yabancı memlekette işlediği ve kendisi Türkiyede bulunduğu takdirde Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

Eğer cürmün aşağı haddi üç seneden az şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim ise takibat icrası zarar gören şahsın veya yabancı Hükûmetin şikâyetine bağlıdır.

Mağdur yabancı ise bu fiilin işlendiği mahal kanunlarında da cezayı müstelzim olması şarttır.

Madde 13 : Ağır hapis cezası müebbed veya muvakkattir. Müebbed, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat, bir seneden yirmi dört seneye kadardır. Bu ceza aşağıda yazılı şekiller dahilinde dört devrede çektirilir:

A) Mahkûm, birinci devrede cezasının yirmide birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet bir aydan aşağı ve altı aydan yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, ceza evleri nizamnamesi mucibince inzibati mahiyette olmak üzere her defasında 15 günü geçmemek kaydıla aynı suretle hücreye konulabilir.

B) Mahkûm, ikinci devrede yalnız geceleri tecrid edilir. Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddet ile hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra, geri kalan müddetin altıda birini teşkil eder.

C) Üçüncü devrede bulunan mahkûmlar geceleri tecrid de edilmeyebilirler. Bu devrede geçen her üç gün, dört gün mahkûmiyete karşılık olarak hesap edilir.

Bu devre müddeti, mevkufiyet müddetile birinci ve ikinci devrelerde geçen müddetler çıkarıldıktan sonra geri kalan müddetin üçte bi-

d - Dördüncü devre, geri kalan müddettir. Bu devrede geçen her gün iki mahkûmiyet gününe karşılık olarak hesap edilir.

İkinci devreyi bitiren mahkûmlar arasından Adliye vekâleti yol, inşaat, maden ekipleri teşkil edebilir. Mahkûmların bu işlerde çalışdıkları her bir gün, iki günlük mahkûmiyete karşılık olarak sayılır.

Müebbed ağır hapis 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer. Ancak ikinci ve üçüncü devrelerdeki müddetler mutlak surette 36 senenin altında ve üçte biridir.

ri kadardır.

D) Dördüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede geçen her gün iki mahkûmiyet gününe karşılık olarak hesap edilir.

Mahkumun ikinci devreden üçüncü devreye ve üçüncü devreden dördüncü devreye geçebilmesi için iyi hal göstermesi şarttır. İyi halin nasıl tesbit edileceği ceza evleri nizamnamesinde gösterilir.

İkinci devreyi bitiren mahkûmlar arasından Adliye vekâleti yol, inşaat, maden ekipleri teşkil edebilir. Mahkûmların bu işlerde çalışdıkları her bir gün iki günlük mahkûmiyete karşılık olarak sayılır.

Müebbed ağır hapis, 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer. Ancak ikinci ve üçüncü devrelerdeki müddetler mutlak surette 36 senenin altında ve üçte biridir.

Madde 29 : Kanunda sarahaten yazılmış olmadıkça cezalar ne arttırılabilir, ne eksiltilebilir ve ne de değiştirilebilir.

Kanunun muayyen bir nisbet dairesinde cezayı arttırıp eksiltmeyi emrettiği yerlerde mevcut olan teşdid veya tahfiif edici sebebler nazara alınmaksızın o fiil hakkında ne ceza tayin edilecekse tezyid ve tenkis keyfiyeti o ceza üzerinden icra olunur.

Eğer bir çok esbab içtima etmiş olursa arttırıp eksiltme hususu ondan evvelki arttırma ve eksiltme neticesi olan ceza miktarı üzerinden cereyan eder.

Eğer içtima eden sebeblerden bazıları arttırmayı ve bazıları eksiltmeyi müstelzim olursa ilk önce arttırmakla işe başlanır.

Bütün hallerde mücrimin yaşı, aklî haleti, esbabı muhaffifei takdiriye ve tekerrür hususları bu sıra takib olunmak şartile en sonra nazara alınır.

Ceza arttırılır veya eksiltilirken kanunun sureti mahsusada tayin ettiği ahval müstesna olmak üzere her nevi ceza için muayyen olan haddud tecavüz edilemez.

Hafif hapis, ağır veya hafif para cezalarının tertibi iktıza eden hallerde kanunî sebeblerden dolayı bu cezaların, 19,21 ve 24 ncü maddelerde yazılı, aşağı hadlerinden daha az bir miktarın verilmesi icab ettiği takdirde bunların yerine, taahhüd almağa hacet kalmaksızın, adli tevbih yapılır.

BEŞİNCİ BAB

Cürme teşebbüs

Madde 61 : Bir kimse işlemeği kastedildiği bir cürmü vesaiti mahsusa ile icraya başlayıp ta ihtiyarında olmayan esbabı maniadan dolayı o cürmün husulüne muktazi fiilleri ikmal edememiş ise kanunda yazılı olmayan yerlerde fiil, ölüm cezasını müstelzim olduğu takdirde müteşebbis hakkında on beş seneden 20 seneye ve müebbed ağır hapis cezasını müstelzim olduğu takdirde on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Sair hallerde o cürüm için kanunen muayyen olan ceza, yarısından üçte ikisine kadar indirilir.

Müteşebbis, cürmün efali icraiyesinden ihtiyarile vazgeçtiği, fakat tamam olan kısım esasen bir suç teşkil ettiği halde ancak o kısma mahsus ceza ile cezalandırılır.

Madde 62 : Bir kimse işlemeği kastedtiği cürmün icrasına taallük eden bütün fiilleri bitirmiş, fakat ihtiyarında olmayan bir sebepten dolayı o cürüm meydana gelmemiş ise kanunda yazılı olmayan yerlerde fiil ölüm cezasını müstelzim olduğu takdirde müteşebbis hakkında yirmi seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapis ve müebbed ağır hapis cezasını müstelzim olduğu takdirde on beş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Sair hallerde o cürüm için kanunen muayyen olan ceza altıda birinden üçte birine kadar indirilir.

ALTINCI BAB

Cürüm ve kabahatte iştirak

Madde 64 : Bir kaç kişi bir cürüm veya kabahatin icrasına iştirak ettikleri takdirde fili irtikâb edenlerden veya doğrudan doğruya beraber işlemiş olanlardan her biri o file mahsus ceza ile cezalandırılır.

Başkalarını cürüm ve kabahat işlemeğe azmettirenlere dahi aynı ceza hükmolunur. Ancak fili icra edenin onu işlemekte şahsî bir menfaati olduğu sabit olursa azmettiren şahsın cezası, ölüm yerine yirmi dört sene ve müebbed ağır hapis yerine yirmi sene ağır hapistir. Sair cezaların altıda biri indirilir.

Madde 65 : 1 - Failin zihninde cürüm veya

kabahat ikar kararını uyandırarak veya fiil irtikâb kararını teyid veyahud fiil işlendikten sonra muzaheret veya muavenette bulunacağını vâdederek,

2 - Cürüm veya kabahatin ne suretle işleneceğine müteallik talimat ve tarifata ita veya fiilin işlenmesine yarayacak iş ve vasıtaları tedarik eyleyerek,

3 - Cürüm veya kabahat işlenmeden evvel veya işlendiği esnada muzaheret veya muavenetle icrasını kolaylaştırarak.

Cürüm veya kabahate iştirak eden şahıs, fiil vakıra mahsus olan ceza, ölüm cezası ise on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapis ve müebbed ağır hapis cezası olduğu takdirde 12 seneden 20 seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Sair hallerde kanunen muayyen olan cezanın yarısı indirilir.

Bu maddede beyan olunan fiillerden birini işleyen kimsenin iştiraki inzımam etmeksizin fiilin irtikâbı mümkün olmayacağı sabit olan ahvalde o kimse yukarıda gösterilen tenzilâtta istifade edemez.

Madde 72 : Hükümetin teklifi aynen.

Madde 72 : Hafif hapis cezasını müstelzim bir kaç fiilin faili hakkında tayin edilecek en ağır cezaya, failin mahkûm olacağı ceza üç seneyi geçmemek şartıyla, sair cezalar mecmuunun yarısına müsavi bir müddet daha ilâve olunur.

Madde 94 : Cezası tecil edilen mahkûm hâzır ise mahkemenin reisi cezanın tecil edildiğini tefhim ettikten sonra yeniden bir suç işlediği takdirde 95 nci madde hükmü dairesinde tecil olunan ceza çektirilmekle beraber sonraki cürüm cezasının dahi şartlarına muvafık olduğu takdirde, tekerrürden dolayı arttırılacağını kendisine ihtar eder.

Madde 95 : Kabahatle mahkûm olan kimse hüküm tarihinden itibaren bir sene zarfında bir cürümden dolayı para cezasından başka bir cezaya veya evvelce hükmü veren mahkemenin dairesi dahilinde diğer bir kabahatten dolayı hafif hapis cezasına ve cürüm ile mahkûm olan kimse dahi hüküm tarihinden itibaren beş sene içinde işlediği diğer bir cürümden dolayı evvelce verilen ceza cinsinden bir cezaya yahud hapis veya daha ağır bir cezaya mahkûm olmazsa evvelki mahkûmiyeti infaz edilmiş sayılır. Aksi halde her iki suçun cezası ayrı ayrı tenfiz olunur.

Madde 220 : Yukarıda sayılan kimselerden birine kanun hükmünce yapmağa memur olduğu şeyi yapmamak yahud yapmamağa memur olduğu şeyi yapmak için rüşvet vaid ve teklif ve ita eden kimsenin bu hareketi, kanun ve nizama vukubulan muhalefetin derecesine ve istenilen şeyin kısmen veya tamamen yapılmış olup olmamasına göre üç aydan üç seneye kadar hapis ve elli liradan bin liraya kadar ağır para cezasını istilzam eder.

Madde 235 : Memurlardan biri vazifesini yaptığı sırada memuriyetine müteallik olarak resen takibat icrasını müstelzim bir suçta vâkıf olup ta aid olduğu daireye haber vermekte ihmal ve terahi ederse beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır ve bu ceza, vukuf kesbedilen suçun ehemmiyetine göre ayrıca üç aydan bir seneye kadar memuriyetten mahrumiyet cezası da ilâve olunabilir.

Eğer fail, adlî zabıta memurlarından biri ise verilecek para cezası yirmi beş liradan aşağı olmaz ve her halde memuriyetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.

İKİNCİ FASIL

Cürüm işarı için cemiyet teşkil edenler

Madde 313 : Beş kişi ve daha ziyade kimse adliye kuvveti veya ammenin emniyet veya selâmeti veya adabı ve aile intizamı yahud mal ve şahıs aleyhine cürüm işlemek için bir cemiyet teşkil ettiği halde bunlardan her birisi yalnız cemiyet teşkilinden dolayı üç seneye kadar hapsolunur.

Bu cemiyete dahil olanlar, on sekiz aya kadar hapse ve 100 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

Eğer, bu cemiyet efradı dağlarda ve kırlarda ve umumî yollarda dolaşır, yahud içlerinden iki veya daha ziyadesi silâh taşır, yahud emin bir mahalde silâh saklarsa altı aydan beş seneye kadar hapse mahkûm olur.

Eğer, cemiyetin muharrik ve reisleri varsa onlar bu maddenin birinci fıkrasında altı aydan eksik olmamak üzere üç seneye, üçüncü fıkrasında bir seneden eksik olmamak üzere beş seneye kadar hapse mahkûm edilir.

Madde 429 : Her kim, cebrî şiddet veya tehdid veya hile ile şehvet hissi veya evlenme mak-

Madde 313 : Beş kişi veya daha ziyade kimse adliye veya ammenin itimadı veya selâmeti veya adabı umumiye ve nizama aile veya şahıs veya mal aleyhinde cürüm işlemek için bir cemiyet teşkil ettikleri takdirde bunlardan her birisi yalnız cemiyet teşkilinden dolayı beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Eğer bu cemiyet efradı dağlarda ve kırlarda veya umumî yollarda dolaşır, yahud içlerinden iki veya daha ziyadesi silâh taşır veya emin bir mahalde silâh saklarsa ceza üç seneden on seneye kadar ağır hapistir.

Eğer cemiyetin muharrik veya reisleri varsa bunlar hakkında birinci fıkrada gösterilen halde üç seneden sekiz seneye ve ikinci fıkrada gösterilen halde beş seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Bu maddede tayin olunan cezalara her halde Emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezası da ilâve edilir.

Madde 429 : Hükûmetin teklifi aynen

sadile, reşid olan veya reşid kılınan bir kadını kaçırrır veya bir yerde alırsa bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Madde 524 : Bu babın birinci ve üçüncü ve dördüncü ve beşinci fasıllarında ve 516 ncı maddenin birinci fıkrasile 518 ve 519 ve 521 nci maddelerde beyan olunan cürümler :

1 - Haklarında ayrılık kararı verilmemiş kararı kocadan birinin,

2 - Usul ve fîrudan yahud bu derecede sıhri akrabadan birinin veya analık, babalık ve evlâdlıgım,

3 - Faille beraber bir dam altında yaşayan kerdeşin veya kız kerdeşin zararlarına olarak işlenmiş olursa fail aleyhinde takibat icra olunmaz.

Haklarında ayrılık kararı verilmiş olan kararı veya koca, yahud faille beraber bir dam altında yaşamayan kardeşlerle cürüm mürtekibi ile bir aile halinde yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya ikinci derecede sıhri akrabanın mazarratına olarak işlenmiş ise fail hakkında takibat icrası şikâyete bağlıdır. Bu takdirde failin göreceği ceza üçte bir miktarı azaltılır.

Madde 524 : Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 2 — Ceza kanununun bazı maddelerini değıştiren 3038 sayılı kanundaki muvakkat madde aşağıda yazılı şekilde değıştirilmiştir:

Muvakkat madde : A - 13 ncü madde ile 15 nci maddede yazılı cezaların çektilrilmesi usulüne aid hükümler yeni ceza evleri kuruldukça peyderpey tatbik olunur.

B - Şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi hal ile geçirmiş olup ta vekâletçe tesbit edilecek yaş, meslek ve kabiliyette olan ve yine vekâletçe tayin olunacak suçların failleri iş esası üzerine kurularak açılmış ve açılacak olan ceza evlerine sevklerinde 13 ncü maddede gösterilen üçüncü ve dördüncü devreler şeraitine konularak o devrenin veya devrelerin bütün hak ve imtiyazlarından istifade ettirilebilecekleri gibi 16 ncı madde mükmünden de müstefid olurlar.

MADDE 3 — Ceza kanununun 63 ncü maddesi ilga olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neğri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 - XI - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V..	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

MADDE 4 — Hükümetin ikinci maddesi aynen

MADDE 5 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen

